Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2024. – Т. 50. – С. 32-44
DOI: 10.31861/mhpi2024.50.32-44

Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi: Chernivtsi National University, 2024. – Volume. 50. – pp. 32-44
DOI: 10.31861/mhpi2024.50.32-44

УДК 327(477:73)

Віктор Пашков [1]

Відносини України та США напередодні повномасштабної російсько-української війни

У статті розглядаються динаміка й основні події українсько-американських відносин на початку каденції Дж. Байдена (2021 р.). Завдяки аналізу публічних заяв, офіційних документів і дій з'ясовуються міркування та позиції сторін, основні напрямки та проблеми у двосторонній співпраці. Визначено, що попри задекларовані наміри оживати стратегічне партнерство між країнами, у 2021 р. українсько-американські відносини відзначалися кулуарною напруженістю та прохолодністю, які були породжені імітацією активності у проведенні реформ адміністрацією В. Зеленського.

У цей період центральне місце у порядку денному двосторонніх відносин України та США займали питання безпеки, підтримки реформ, боротьби із корупцією та добудови трубопроводу «Північний потік – 2». Із цих напрямків лише у сфері безпеки спостерігалася стабільна динаміка співпраці.

Проаналізовано зміст нової Хартії стратегічного партнерства Україна-США від 10 листопада 2021 р. Виявлено, що концептуально вона не запропонувала якісного поглиблення відносин, а лише закріпила досягнутий рівень партнерства між країнами. У документі найбільшу увагу приділено питанням безпекової співпраці та економічних трансформацій в Україні з наголосом на реформах і боротьбі з корупцією.

Ключові слова: українсько-американські відносини, військова допомога, стратегічне партнерство, Хартія 2021 р., стратегія імітації, євроатлантична інтеграція, боротьба з корупцією.

Viktor Pashkov[1]

Ukraine-USA Relations with the Onset of a Full-Scale Russo-Ukrainian War

The article examines the dynamics and main events of Ukrainian-US relations at the beginning of J. Biden's term in office (2021). The analysis of public statements, official documents and actions reveals the views and positions of the parties, as well as the main directions and problems of bilateral cooperation. It is determined that despite the declared intentions to revive the strategic partnership between the countries, in 2021 Ukrainian-US relations were marked by tensions and coolness behind the scenes, caused by the imitation of the reform activities of the Zelenskyy's administration. In general, the Biden administration was sceptical about the reform potential and competence of the government team in Kyiv. It has been established that Washington was inclined to take a tough approach to building relations with Ukraine, but the deterrent factor in this was Russia's aggressive actions near the Ukrainian-Russian border.

During this period, security, support for reforms, the fight against corruption and the completion of the Nord Stream 2 pipeline were at the top of the agenda of bilateral relations between Ukraine and the United States. Of these areas, only the security sector showed a stable dynamic of cooperation.

It was found that Ukrainian-American defence cooperation remained at a high level (supply of equipment, training, advisory support for reforms). At the same time, the Biden administration has prioritised strengthening the capabilities of the Ukrainian Navy in providing military assistance.

The article analyses the content of the new US-Ukraine Strategic Partnership Charter of 10 No-

[1] Кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, Університет митної справи та фінансів, Україна.
Candidate of Political Sciences, Associate Professor, Department of international relations, University of customs and finance, Ukraine.
E-mail: viktor.pashkov.polit@gmail.com; https://orcid.org/0000-0003-4273-2181.

© 2024 Viktor Pashkov. Published by Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (CC BY 4.0).

vember 2021. It is revealed that conceptually it did not offer a qualitative deepening of relations, but only consolidated the achieved level of partnership between the countries. The document focuses on issues of security cooperation and economic transformation in Ukraine with an emphasis on reforms and the fight against corruption.

Keywords: Ukrainian-US relations, military aid, strategic partnership, Charter 2021, strategy of imitation, Euro-Atlantic integration, fight against corruption.

Постановка наукової проблеми та її значення. На фоні триваючої понад 2,5 роки війни Росії проти України та тієї вагомої ролі, яку Сполучені Штати зіграли у наданні військової допомоги та консолідації міжнародної підтримки Києва, з фокусу дослідницької уваги мимоволі упускається стан українсько-американських відносин і політика адміністрації Дж. Байдена щодо України на початку її каденції. Висвітлення цього періоду, який передував російському вторгненню, дасть змогу більш чіткіше зрозуміти причини скептичного ставлення США до адміністрації В. Зеленського, можливостей Києва стримати російську навалу, а також першоджерела кулуарної напруженості у відносинах між сторонами у питаннях проведення реформ і боротьби із корупцією.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Українсько-американські відносини напередодні російського вторгнення є недостатньо вивченими у вітчизняній науковій літературі. Серед праць українських вчених, які висвітлюють політику адміністрації Дж. Байдена щодо України у перший рік його правління можна відзначити статтю І. Тихоненко, присвячену аналізу місця України у зовнішньополітичній стратегії Байдена, та аналітичну записку експерта НІСД В. Орлика, яка надає стислу характеристику політики США щодо України у 2021 р. У західному науковому дискурсі також відсутні праці, які б висвітлювали цей період. Західні дослідники концентруються на американській політиці та інтересах щодо війни в Україні, військовій допомозі Києву під час війни, воліючи не заглиблюватися у українсько-американські відносини у перший рік правління Дж. Байдена.

Як наслідок, основну частину джерельної бази статті становлять інтерв'ю та заяви українських і американських урядовців, офіційні документи, а також аналітичні матеріали.

Мета статті – проаналізувати динаміку, особливості, основні напрямки та проблеми українсько-американських відносин у 2021 р. Поставлена мета зумовлює необхідність вирішення наступних **завдань**: визначити ставлення адміністрації Дж. Байдена до команди В. Зеленського; виявити основні проблеми, які стримували активізацію співпраці між країнами у цей період; проаналізувати спільні офіційні документи, які фіксували рамки та пріоритети двосторонніх відносин України та США.

Виклад основного матеріалу. На президентських виборах 2020 р. у США у жорсткій боротьбі переміг кандидат від Демократичної партії Дж. Байден. Також за підсумками виборів до Конгресу демократи зберегли більшість в обох палатах, що створило сприятливу ситуацію для реалізації передвиборчої програми нового президента.

Адміністрація Дж. Байдена опинилася перед необхідністю вирішення проблем, які за складністю були більшими, ніж у попередньої адміністрації. Порядок денний зовнішніх справ склали зростання могутності Китаю, агресивні дії Росії, необхідність виведення військ із Афганістану, підірвана політикою Трампа трансатлантична єдність, іранська ядерна програма, КНДР, зміни клімату. Окреслюючи мету своєї зовнішньої політики новообраний президент визначив її як відновлення глобального та морального лідерства Америки в умовах викликів сьогодення – поширення ядерної зброї, інфекційних хвороб, суперництва з Китаєм, тероризму, кіберзагроз і змін клімату.

У березні 2021 р. нова адміністрація представила стратегічний документ із питань зовнішньої політики – «Проміжні принципи національної безпеки»[2]. У ньому головними загрозами для американського лідерства на міжнародній арені були визначені Китай і Росія, а пріоритетними завданнями – посилення позицій і альянсів в Індійсько-Тихоокеанському регіоні та відновлення відносин з Європою. У двадцяти сторінках документу Китай згадується п'ятнадцять разів, тоді як Росія – лише п'ять, а Україна – жодного разу.

У документі рекомендується проводити щодо Китаю та Росії активну політику стримування. Для цього Вашингтону слід будувати відносини з ними з позиції сили, зміцнювати нові та відновлювати старі альянси, а також використовувати санкційні інструменти Стратегічною метою

[2] The White House, (2021). Interim national security strategic guidance. Available from: https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf (Accessed: 26.07.2024).

США у «проміжних принципах» було оголошено спільний із партнерами захист демократії у світі від загроз, які йдуть від авторитарних режимів. Тоді ж Дж. Байден оголосив про намір провести наприкінці 2021 р. глобальний Саміт за демократію. Таким чином, геополітичне протистояння США з Китаєм і Росією було оформлено в ідеологічний концепт боротьби демократії та автократії.

На українському напрямку адміністрація Байдена успадкувала заморожені двосторонні відносини з великою кількістю проблем, починаючи від конфлікту на Донбасі, ситуацією з продажом підприємства «Мотор Січ» китайським інвесторам і завершуючи відсутністю прогресу у реформах. Внаслідок «Україногейту» тематика українсько-американських відносин стала токсичною для політиків у Вашингтоні та чутливою для особисто Байдена.

До того ж, прихід до влади нової адміністрації в США супроводжувався у часі із санкційними кроками. У січні 2021 р. в останні дні каденції адміністрації Трампа американське міністерство торгівлі запровадило санкції проти інвестора «Мотор Січ» китайської компанії «Skyrizon», а міністерство фінансів – проти чотирьох ЗМІ та семи громадян України за втручання в американські вибори[3]. Серед них опинився народний депутат від президентської фракції О. Дубінський. На думку уряду США, депутат був частиною російської мережі агентів впливу та приймав участь у інформаційній кампанії з дискредитації Дж. Байдена під час виборів. Також санкції було запроваджено проти одеської компанії «Fides Ship Management» за перевозку венесуельської нафти.

Враховуючи свій досвід на посаді віце-президента, Байден дуже добре знався на особливостях політичних процесів і основних гравцях в Україні, але фігура неофіта В. Зеленського була йому незрозуміла та не викликала довіри. Від початку в новій адміністрації існував великий скепсис щодо команди молодого українського президента. Серед причин такого прохолодного ставлення США до українського лідера були відсутність політичного досвіду та чіткої програми реформ, тісні зв'язки з олігархом І. Коломойським, якого в США звинувачували у фінансових махінаціях, хаотична кадрова політика, присутність в оточенні президента людей з проросійськими поглядами, корупція у владі. Українська владна верхівка сприймалася у Вашингтоні як некомпетентні популісти, які думають лише про те, як сподобатися своєму виборцю. Це зумовило виникнення кризи довіри до українського керівництва з боку Вашингтону у перші місяці каденції Дж. Байдена.

Вже традиційно Вашингтон прагнув формувати свою політику щодо України скрізь призму стратегії на російському напрямку. Нова адміністрація не мала ілюзій щодо нормалізації відносин з Москвою, однак хотіла зробити їх передбачуваними та стабільними, та була готова прагматично взаємодіяти у сферах, де США мали інтерес[4]. Це відобразилося у продовженні дії Договору про подальше скорочення та обмеження стратегічних наступальних озброєнь (СНО-3), відмові від блокування будівництва газопроводу «Північний потік – 2», готовності до обговорення гострих питань. У свою чергу стабілізація відносин з Росією дозволила б Сполученим Штатам сконцентруватися на суперництві з Китаєм в Індо-Тихоокеанському регіоні.

Для України це означало, що нова адміністрація в США буде прагнути дещо оживити та розвивати існуючий рівень стратегічної співпраці з акцентом на внутрішні реформи, але уникатиме її якісного поглиблення.

Відповідальність за формування політики щодо України була покладена на заступницю Держсекретаря з політичних питань В. Нуланд. У перші півроку при владі нова адміністрація окреслила контури своєї політики на українському напрямку. Адміністрація Дж. Байдена підтвердила непохитну підтримку суверенітету та територіальної цілісності України, невизнання анексії Криму, продовження надання Києву військової допомоги, зокрема летального озброєння, підтримала ініціативу проведення саміту «Кримської платформи».

Восени 2021 р. після довгої затримки були призначені відповідальні за реалізацію політики щодо України у Державному департаменті. Помічником Держсекретаря з питань Європи та Євразії стала К. Донфрід, а її заступницею з питань Центральної та Східної Європи – Р. Данні-

[3] U.S. Department of the Treasury, (2021). Treasury Takes Further Action Against Russian-linked Actors. Available at: https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm1232?fbclid=IwAR3Bv1KtbIJgB8w9Bh2YUdmVHPWjzZkig3PXAwMo8Xd9R_fLrmdod8Up3PA (Accessed: 26.07.2024).

[4] Нуланд, В. (2021). США хочуть передбачуваних відносин з Росією, але і надалі рішуче підтримуватимуть Україну та її суверенітет. *Радіо Свобода*. Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/nuland-pidtrymka-ukrayiny-samit-baiden-putin/31313105.html (дата звернення: 25.07.2024).

ган. Їх завданням став нагляд за реалізацією політики США у регіоні. Показовими у цій ситуації стали географічні зміни у портфоліо заступника помічника. Якщо попередник Р. Данніган на посаді Дж. Кент (2018-2021) відповідав за Молдову, Україну, Білорусь, Азербайджан, Грузію та Молдову, то до її сфери компетенції увійшли Польща, Угорщина, Чехія, Україна, Молдова та Білорусь[5].

Вперше на офіційному рівні президент Дж. Байден задекларував позицію щодо рішучої підтримки суверенітету України у телефонній розмові з російським президентом в. путіним на шостий день після своєї інавгурації. Виступаючи у лютому 2021 р. на Мюнхенській конференції з безпеки, американський очільник наголосив, що Кремль намагається атакувати західні демократії та підірвати їх інститути, використовуючи для цього корупцію. Путін прагне послабити ЄС і НАТО, оскільки набагато простіше погрожувати окремим державам, ніж вести перемовини з сильною трансатлантичною спільнотою. Саме тому підтримка України має життєво важливе значення для Європи та США[6].

Щодо конфлікту на Донбасі, то як і її попередники адміністрація Байдена розглядала цей конфлікт як де-факто заморожений і таким, який не мав перспектив врегулювання у середньостроковому періоді. Тому США утрималися від залучення до Нормандського формату та призначення спеціального представника з питань України.

У питанні членства України в НАТО нова адміністрація зайняла половинчасту позицію, утримуючись від чітких обіцянок. Публічно Сполучені Штати підтримали євроатлантичні прагнення Києва, реформи у сфері безпеки і оборони, а також заявили про збереження політики «відкритих дверей» в НАТО для Грузії та України. Разом із тим, американські представники уникали будь-якої конкретики щодо надання Україні ПДЧ або можливих термінів вступу.

У підсумковому комюніке Брюсельського саміту НАТО від 14 червня 2021 р. зазначалося: «Ми підтверджуємо рішення, ухвалене 2008 р. на Бухарестському саміті НАТО, про те, що Україна стане членом Альянсу із Планом дій щодо членства як невід'ємною частиною процесу»[7]. Разом із тим, у документі відзначалося, що шлях до членства пролягає через успіхи в реформах і кожного претендента будуть оцінювати за його досягненнями. Перелік реформ для України включав боротьбу з корупцією, повагу до прав людини та меншин, реформи правосуддя та СБУ, децентралізацію. На прес-конференції після саміту президент Дж. Байден заявив, що агресія Росії не завадить приєднанню України до Альянсу, але для цього українці мають виконати необхідні реформи, зокрема вичистити корупцію[8]. Таким чином, Дж. Байден щодо України фактично повторив свій тезис 2015-2016 рр.: для свого успіху Україна має перемогти у двох війнах – з росією та корупцією.

Враховуючи недовіру до української влади, нова адміністрація схилялися до жорсткого підходу у вибудовуванні відносин з Києвом, який передбачав прив'язку політичного діалогу та обсягів економічної допомоги до прогресу у реформах, перш за все у боротьбі з корупцією і судовій реформі. Також цей підхід передбачав тактику «батога та пряника», згідно з якою США здійснювали наступальні кроки, які мали підштовхнути Київ до конкретних дій і рішень, і брали паузу у політичних контактах, очікуючи реакції української влади. Тривалі паузи у двосторонніх контактах не лише створювали атмосферу недовіри у відносинах країн, а й внутрішньополітичний тиск на В. Зеленського, опоненти якого використовували ситуацію для критики влади.

5 березня 2021 р. США запровадили санкції проти І. Коломойського та членів його родини за причетність до корупції, заборонивши їм в'їзд до країни. У цьому зв'язку Держсекретар Е. Блінкен висловив «занепокоєння зусиллями Коломойського, які тривають й досі, щодо під-

[5] Тихоненко, І. В. (2023). Україна у зовнішньополітичній стратегії США за адміністрації Дж. Байдена: концептуальний вимір. *Політичне життя.* №1. С. 74-81.

[6] Бабель, (2021). Байден закликав світ підтримати Україну в протистоянні з Росією Путіна, який намагається підірвати основи демократії. Режим доступу: https://babel.ua/news/59665-bayden-zaklikav-svit-pidtrimati-ukrajinu-v-protistoyanni-z-rosiyeyu-putina-yakiy-namagayetsya-pidirvati-osnovi-demokratiji (дата звернення: 25.07.2024).

[7] NATO, (2021). Brussels Summit Communiqué Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Brussels. Available from: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm (Accessed: 02.08.2024).

[8] Голос Америки, (2021). Байден: Україна має позбутись корупції, щоб приєднатися до НАТО. Режим доступу: https://www.holosameryky.com/a/biden-nato-ukraina/5928571.html (дата звернення: 03.08.2024).

риву демократичних процесів й інституцій в Україні, та становлять серйозну загрозу її майбутньому»[9].

Запровадивши санкції проти І. Коломойського, адміністрація Дж. Байдена дала чіткий сигнал українським урядовцям про небажаність мати справу з олігархом, якщо ті хочуть мати нормальні відносини зі Сполученими Штатами. Такий хід Вашингтону поставив у скрутне становище президента В. Зеленського, оскільки олігарх був одним з головних спонсорів його виборчої кампанії, мав вплив на декілька десятків депутатів у президентській фракції в парламенті. Паралельно Е. Блінкен заявив, що США готові збільшити підтримку України у сферах безпеки, економіки та демократії, тим самим продемонструвавши Києву «пряник» за рух у реформаторському напрямку.

Протягом 2021 р. Вашингтон на різних рівнях надсилав українській владі чіткі сигнали: 1) припинити атаки на антикорупційні органи; 2) розслідувати корупцію у владі, зокрема діяльність І. Коломойського; 3) провести судову реформу; 4) зберегти та розвинути здобутки реформ, які були проведені після Революції Гідності (реформа корпоративного управління, децентралізація, електронні державні закупівлі та ін.).

Загалом політичний діалог між Україною та США у січні-березні 2021 р. представляв собою заочний обмін заявами про партнерства і свої очікування щодо нього при мінімумі політичних контактів. Президент Дж. Байден відкладав дзвінок В. Зеленському понад сімдесят днів, очікуючи від нього більших зусиль у антикорупційних і судовій реформах, розслідуванні кримінальних справ, пов'язаних з олігархом І. Коломойським.

Від початку вітчизняна влада задекларувала налаштованість на плідну співпрацю з новою адміністрацією США. У січні 2021 р. заступник керівника Офісу президента України І. Жовква назвав основні пріоритети співпраці з адміністрацією Байдена, до яких увійшли підтримка територіальної цілісності та суверенітету України, військова допомога, залучення США до процесу врегулювання ситуації на Донбасі та деокупації Криму, активізація торговельно-економічного співробітництва та боротьба з корупцією[10].

Реагуючі на очевидні сигнали з Вашингтону, вітчизняна влада змушена була відповідати. 28 січня 2021 р. РНБО України запровадила санкції проти китайських інвесторів ПАО «Мотор Січ». Народного депутата О. Дубінського, який потрапив під американські санкції, виключили з фракції та партії «Слуга Народу» (СН), а також звільнили з керівних партійних посад.

25 лютого 2021 р. президент В. Зеленський призначив новим послом України в США колишнього міністра фінансів О. Маркарову. Новий посол повідомила, що Україна планує розширити та наповнити новим змістом існуючі формати співпраці, а також ініціюватиме створення нових форматів у питаннях протидії кібератакам і пропаганді.

Водночас, коли справа дійшла до проведення складних реформ і відмежування від І. Коломойського адміністрація В. Зеленського вдалася до стратегії імітації активності та затягування часу. Законопроєкти про реформу Вищої кваліфікаційної комісії суддів (ВККС) і Вищої ради правосуддя (ВРП), ухвалені у першому читанні у березні 2021 р., були піддані критиці посольствами США, ЄС і Великої Британії, а також МВФ, оскільки зберігали контроль влади над перезавантаженням судових органів. У квітні президент В. Зеленський ініціював розробку законопроєкту про деолігархізацію, який виявився концептуально пустим і недієвим на практиці. Україна не запровадила слідом за Сполученими Штатами санкції проти І. Коломойського. Також влада періодично намагалася підважити незалежність НАБУ та САП.

Ще більше роздратування у Вашингтоні викликало звільнення 28 квітня 2021 р. керівника НАК «Нафтогаз України» А. Коболєва рішенням урядом в обхід наглядової ради. Українська влада продемонструвала грубе нехтування реформою корпоративного управління державними компаніями, яка стала одним з небагатьох реформаторських досягнень у постмайданний період. Ця ситуація була сприйнята на Заході як відкат у реформах. Окрім того, А. Коболєв мав політичні зв'язки у Демократичній партії США.

[9] Blinken, A. (2021). Public Designation of Oligarch and Former Ukrainian Public Official Ihor Kolomoyskyy Due to Involvement in Significant Corruption. *U.S. Department of State.* Available from: https://www.state.gov/public-designation-of-oligarch-and-former-ukrainian-public-official-ihor-kolomoyskyy-due-to-involvement-in-significant-corruption/ (Accessed: 26.07.2024).

[10] Інтерфакс-Україна, (2021). Жовква назвав основні пріоритети співпраці України з адміністрацією Байдена. Режим доступу: https://interfax.com.ua/news/political/716961.html (дата звернення: 24.07.2024).

На фоні імітації активності українською владою та регресу у деяких реформах у адміністрації Байдена навесні 2021 р. почали серйозно розглядати можливість погіршення двосторонніх відносин і переходу до жорсткого тиску на Київ у питанні здійснення реформ. Однак ці наміри змінила агресивна поведінка Москви. З середини березня Кремль почав нарощувати війська вздовж кордонів з Україною. На кінець квітня навколо України Росія зосередила близько 110 тис. військових, що стало найбільшим скупченням російських військ з 2014 р.

Не маючи довіри до українського керівництва, Вашингтон змушений був з ним взаємодіяти, реагуючи на зростання загрози військової ескалації з боку РФ. Після тривалої паузи 2 квітня відбулася телефонна розмова В. Зеленського та Дж. Байдена. Сторони обговорили ситуацію на Донбасі, проведення реформ в Україні, боротьбу з корупцією та пандемію COVID-19[11]. Частковому зниженню військово-політичної напруги на українсько-російському кордоні сприяли домовленості президентів США та РФ провести влітку двосторонній саміт у Європі.

Потужним сигналом підтримки України став візит до Києва 4-5 травня 2021 р. Держсекретаря США Е. Блінкена. Він провів зустрічі з президентом В. Зеленським, прем'єр-міністром Д. Шмигалем, головою МЗС Д. Кулебою, керівниками фракцій, предстоятелем Православної Церкви України (ПЦУ) Епіфанієм, а також представниками громадянського суспільства.

У ході переговорів було одговорено широкий спектр питань – ситуацію на Донбасі, військову допомогу Україні, проєкт «Північний потік – 2», євроатлантичну інтеграцію, потенційну зустріч В. Зеленського та Дж. Байдена, порядок денний реформ в Україні та боротьбу з корупцією.

Одним з головних послань Е. Блінкена у Києві стала заява про те, що рівень американської підтримки буде залежати від темпів просування реформ у сферах належного врядування та боротьби з корупцією[12]. Непублічно Вашингтон очікував конкретних реформаторських кроків: ухвалення законів про реформування ВККС і ВРП; проведення прозорих конкурсів з обрання керівників НАБУ і САП; ухвалення закону про корпоративне управління державними компаніями; ухвалення реформи СБУ; покарання високопосадовців за корупційні діяння.

16 червня 2021 р. у Женеві відбувся саміт Росія-США на найвищому рівні. На ньому Дж. Байден і в. путін разом із вузьким колом урядовців обговорили широке коло питань – стратегічну стабільність, роботу посольств, затримання у РФ американських громадян, кібербезпеку, ядерні програми Ірану та КНДР, ситуацію в Афганістані, конфлікти в Україні, Сирії, Лівії та Нагорному Карабаху, торговельно-економічні питання. За заявами сторін після зустрічі стало зрозумілим, що Дж. Байден не пішов на жодні поступки щодо України.

Одним з найбільш складних завдань для нової американської адміністрації на європейському напрямку стало вирішення суперечки з Берліном щодо проєкту «Північний потік –2». Дж. Байден, як і його попередники, виступав проти будівництва російського газопроводу, вважаючи його геополітичним проєктом Кремля. Американський президент неодноразово називав «Північний потік – 2» поганою угодою, яка шкодить Європі, Німеччині та особливо Україні, яка могла втратити $2,5 млрд. транзитних зборів щорічно. Окрім того, для Києва цей проєкт ніс безпекові виклики. У разі його побудови РФ могла переорієнтувати поставки газу до Європи в обхід України. Відсутність потреби у збереженні української ГТС ще більше стимулювала б агресивні дії Москви.

Водночас адміністрація Байдена прийшла до влади, коли новий газопровід вартістю $11 млрд., який мав з'єднати Росію з Німеччиною через Балтійське море, був побудований на 90%. У цих умовах Вашингтон опинився перед складною дилемою: або і далі намагатися блокувати будівництво газопроводу за допомогою санкцій та остаточно зіпсувати відносини з Німеччиною, або шукати способи пом'якшення наслідків введення його в дію.

21 липня 2021 р. США та Німеччина оголосили про досягнення угоди щодо завершення будівництва «Північного потоку – 2». Зокрема німецька сторона пообіцяла сприяти продовженню угоди про транзит газу між Росією та Україною ще на десять років після 2024 р., висловила готовність надати допомогу для збільшення спроможності для реверсного постачання газу в Україну, модернізації її ГТС та інтеграції України до європейської мережі електроенергії

[11] Офіс Президента України, (2021). Володимир Зеленський провів телефонну розмову з Президентом США Джо Байденом. Режим доступу: https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-proviv-telefonnu-rozmovu-z-prezidentom-s-68889 (дата звернення: 25.07.2024).

[12] Фесенко, М. (2021). Особливості формування зовнішньої політики США президентства Дж. Байдена. *Зовнішні справи.* № 3-4. С. 28-33.

(ENTSO-E). Німеччина зобов'язалася створити та керувати Зеленим фондом для сприяння енергетичному переходу України у розмірі не менше $1 млрд.[13] Акумульовані у фонді кошти будуть спрямовані на реалізацію в Україні проєктів з відновлювальної енергії, вироблення водню, підвищення енергоефективності. Також у випадку, якщо Росія намагатиметься використовувати трубопровід для тиску на Україну, Німеччина пообіцяла застосувати заходи, включно з санкціями на російські енергоносії, і закликати до таких кроків на рівні ЄС.

Адміністрація В. Зеленського сприйняла американо-німецькі домовленості щодо проєкту «Північний потік - 2» вкрай гостро. Київ і Варшава опублікували спільну заяву, у якій йшлося про подальшу протидію запуску газопроводу, а українське МЗС ініціювало консультації з Європейською комісією. Враховуючи негативну реакцію Києва на угоду щодо «Північного потоку - 2», адміністрація Байдена самостійно призначила дату візиту українського лідера до Вашингтону на 30 серпня, поставивши його перед фактом.

31 серпня – 2 вересня відбувся робочий візит президента України до США. Візит проходив на вкрай несприятливому фоні – ганебному та поспішному виводі цивільних і американських військових з Афганістану, де владу захопив ісламістський рух «Талібан». На момент візиту українська влада виконала лише один з п'яти реформістських кроків – у липні Верховна Рада ухвалила закони про реформування ВККС і ВРП, необхідні для судової реформи. Напередодні візиту Білий Дім оголосив про виділення Україні додаткової допомоги у сфері безпеки на $60 млн.

У Вашингтоні український лідер зустрівся з президентом Дж. Байденом, міністром оборони Л. Остіним, міністром енергетики Дж. Гренголм, членами Українського кокусу в Конгресі, представниками американського бізнесу. За результатами візиту було підписано ряд документів – спільна заява президентів щодо стратегічного партнерства між країнами, міжурядова угода про проекти у сфері досліджень, розробок, випробувань і оцінки, меморандум про взаєморозуміння між урядами щодо комерційного співробітництва, рамкова угода між Міністерствами оборони щодо стратегічних основ оборонного партнерства, угода про створення між країнами захищеної лінії міжурядового зв'язку, меморандум між НАЕК «Енергоатом» і компанією «Westinghouse» про добудову енергоблоку Хмельницької АЕС.

Під час двогодинної зустрічі у Білому Домі 1 вересня В. Зеленський і Дж. Байден обговорили актуальні питання – ситуацію на Донбасі, «Північний потік – 2», євроатлантичну інтеграцію, співпрацю в енергетиці, реформи в Україні, боротьбу з корупцією. Її підсумком стала спільна заява президентів щодо стратегічного партнерства країн.

У заяві українсько-американські відносини позиціонуються як наріжний камінь безпеки та демократії в Україні та в усій Східній Європі. Успіх України у протидії російській агресії «має центральне значення для глобальної боротьби між демократією та автократією, а також для Європи, яка є цілісною, вільною та в мирі»[14]. США підтвердили підтримку суверенітету та територіальної цілісності України, її прагнень вступити до НАТО, невизнання анексії Криму Росією, а також привітали створення «Кримської платформи». Американська сторона пообіцяла продовжити слідкувати за проєктом «Північний потік – 2», щоб не допустити його використання Росією як геополітичної зброї.

Змістовно спільна заява президентів була дуже схожою на детальну програму підтримки, де Київ брав на себе зобов'язання здійснити конкретні кроки та реформи, а Вашингтон обіцяв надати фінансову та дорадчу підтримку:

- безпека та оборона. Українські зобов'язання: впровадження реформ у сфері оборонної промисловості, оборонних закупівель, реформа СБУ.
- демократія та правосуддя. Українські зобов'язання: судова реформа, захист прав людини, боротьба з корупцією, обрання нового голови САП, вирішення правових проблем навколо повноважень директора НАБУ.

[13] Сидоренко, С. (2021). За лаштунками газової поразки: як з'явилася та що змінить для України угода про Nord Stream 2. *Українська правда.* Режим доступу: https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/07/22/7125718/ (дата звернення: 02.08.2024).

[14] Офіс Президента України, (2021). Спільна заява щодо стратегічного партнерства України та Сполучених Штатів Америки від 1 вересня 2021 р. Режим доступу: https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-shodo-strategichnogo-partnerstva-ukrayini-ta-s-70485 (дата звернення: 02.08.2024).

- енергетична безпека. Українські зобов'язання: розширення реформи корпоративного управління в державних енергетичних компаніях, посилення інвестиційної привабливості енергетичної галузі, збільшення потужностей для постачання газу в Україну з диверсифікованих джерел[15].
- економічне зростання. Українські зобов'язання: захистити незалежність Національного банку, створити сприятливий бізнес-клімат, посилити нагляд за фінансовим сектором, припинити використання українськими органами влади неліцензійного програмного забезпечення, вирішити питання інтелектуальної власності.
- протидія пандемії та гуманітарна допомога. США заявили про намір надати додаткову фінансову допомогу на боротьбу з COVID-19 та внутрішньо переміщеним особам зі сходу України.

Аналіз змісту спільної заяви лідерів країн свідчить, що Вашингтон на тому етапі прагнув зберегти наявний рівень двосторонніх відносин і не був готовий ані до публічної підтримки надання Києву ПДЧ у НАТО, ані до якісних змін у номенклатурі й об'ємах військової допомоги. Попри численні ритуальні фрази про підтримку України у заяві були відсутні чіткі зобов'язання з боку США.

Цей візит і дії української влади не переконали адміністрацію Дж. Байдена, що Україна під керівництвом В. Зеленського готова стати «історією успіху» в реформах і боротьбі з корупцією[16]. Київ так і не зміг представити своє бачення ані щодо порядку денного двосторонніх відносин, ані щодо внутрішніх реформ. Ця ситуація не створювала передумов для розширення стратегічного партнерства між країнами. США воліли не заглиблюватися в українські справи, віддавши перевагу дистанційній підтримці з акцентом на боротьбі з корупцією й реформах.

10 листопада 2021 р. у Вашингтоні після трирічної перерви відбулося засідання Комісії стратегічного партнерства Україна-США, у рамках якого міністр закордонних справ України Д. Кулеба і Державний секретар США Е. Блінкен підписали оновлену Хартію стратегічного партнерства[17], розраховану на наступні десять років.

Документ структурує двосторонні відносини на сучасному етапі, окреслює їх порядок денний і напрямки співпраці, засади американської політики щодо України, закріплює досягнутий рівень партнерства між країнами. Нова Хартія складається з преамбули та чотирьох розділів: 1. Принципи співробітництва; 2. Безпека та протидія агресії Росії; 3. Демократія та верховенство закону; 4. Економічна трансформація. Три останні містять перелік напрямків і сфер двосторонньої співпраці (див. табл. 1).

У Хартії Сполучені Штати підтвердили непохитну підтримку суверенітету та територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, а також свої зобов'язання за Будапештським меморандумом 1994 р. Основними завданнями політики США щодо України визначені зміцнення її спроможності захищатися від зазіхань Росії та підтримка всеохоплюючих реформ, необхідних для інтеграції України у західні економічні та безпекові структури. Сторони висловили намір розширювати співпрацю в політичній, оборонній, економічній, енергетичній, науковій, освітній, культурній сферах.

Оновлена Хартія за змістом і структурою принципово не відрізнялася від Хартії 2008 р. Відмінності становили переважно питання, пов'язані з російською агресією після 2014 р. Як і її попередниця, Хартія 2021 р. не містила жодних військових або політичних зобов'язань з боку США, окреслювала перелік реформ у різних сферах у якості «домашнього завдання» Києва та американські обіцянки підтримки.

У тексті розмито сформульована позиція щодо членства України в НАТО. З одного боку, США підтримують прагнення України приєднатися до НАТО, а з іншого, – підтримують зу-

[15] Офіс Президента України, (2021). Спільна заява щодо стратегічного партнерства України та Сполучених Штатів Америки від 1 вересня 2021 р. Режим доступу: https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-shodo-strategichnogo-partnerstva-ukrayini-ta-s-70485 (дата звернення: 02.08.2024).

[16] Радіо свобода, (2021). Візит президента України до США. Як оцінювати зустріч Зеленського з Байденом? Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/otsinky-vizytu-zelenskoho-dossha/31440646.html (дата звернення: 03.08.2024).

[17] Міністерство закордонних справ України, (2021). Хартія стратегічного партнерства США – Україна від 10 листопада 2021 р. Режим доступу: https://mfa.gov.ua/news/hartiya-strategichnogo-partnerstva-ukrayina-assha (дата звернення: 03.08.2024).

Таблиця 1.

Основні напрямки і сфери українсько-американського співробітництва згідно з Хартії стратегічного партнерства 2021 р.

Безпека та протидія агресії Росії
- євроатлантична інтеграція України; - врегулювання дипломатичним шляхом конфлікту на Донбасі; - подолання гуманітарних і безпекових наслідків російської окупації Криму; - підтримка реформ у секторі безпеки і оборони України; - співпраця в рамках міжнародних організацій; - протидія міжнародній злочинній та терористичній діяльності; - боротьба з розповсюдженням зброї масового ураження; - посилення безпеки у Чорноморському регіоні; - розвиток партнерства у сфері кібербезпеки та боротьбі з поширенням дезінформації.
Демократія і верховенство права
- посилення боротьби з корупцією; - реформи правоохоронних структур і системи правосуддя; - зміцнення незалежності антикорупційних інституцій; - поширення історичної правди, зокрема підвищення обізнаності громадськості про Голодомор 1932-1933 років в Україні; - повага та захист прав людини, боротьба з расизмом, ксенофобією, антисемітизмом і дискримінацією; - розширення культурних, освітніх і професійних обмінів між країнами.
Економічна трансформація
- підтримка економічних реформ в Україні; - підвищення рівня енергетичної безпеки України; - зміцнення економічних і торговельних зв'язків між країнами; - реформа корпоративного управління в державних підприємствах і банках; - надійний захист прав інтелектуальної власності в Україні; - залучення американських інвестиції в Україну; - співпраця у дослідженні та використанні космічного простору в мирних цілях; - зміцнення інфраструктури системи охорони здоров'я України.

силля Києва щодо максимального підвищення статусу України як партнера НАТО з розширеними можливостями. Це певним чином дисонує з позицією у Хартії 2008 р., де поглиблення євроатлантичної інтеграції та посилення України як кандидата на членство в НАТО[18] оголошувалося спільним пріоритетом країн. Таким чином, у цьому питанні американська дипломатія свідомо уникнула чіткості позиції, залишивши простір для маневру.

Також показовим у новій Хартії є розмежовування «керованого Росією збройного конфлікту на Донбасі» та анексії Криму. Якщо у першому випадку мова йде про дипломатичне врегулювання ситуації, то у другому – про подолання гуманітарних і безпекових наслідків російської окупації у рамках Кримської платформи. Ці смислові відмінності у формулюваннях відображають непублічну думку американської еліти, що Крим навряд чи повернеться під контроль України у осяжному майбутньому.

Серед переліку внутрішніх реформ в Україні першочергове значення очікувано відводиться боротьбі з корупцією, реформі правосуддя та реформі корпоративного управління державними компаніями.

Хартія 2021 р. не створила нових інституційних рамок двосторонніх відносин, спробувала перезапустити існуючі формати співпраці в умовах більш розширеного, порівняно з 2000-х рр. порядку денного. Інституційними механізмами співпраці країн були визначені Комісія стратегічного партнерства (КСП), Стратегічний діалог з питань енергетики та клімату, Американо-українська Рада з торгівлі та інвестицій.

[18] NATO, (2008). Bucharest Summit Declaration Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Bucharest. Available from: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8443.htm (Accessed: 02.08.2024).

На 2021 р. Конгрес США затвердив виділення Україні допомоги у розмірі $728 млн., з яких вже традиційно $250 млн. становила військова допомога за програмою «Ініціатива сприяння безпеці України» (USAI). З цих коштів $75 млн. призначалися для поставок летальних озброєнь. Після приходу до влади адміністрація Байдена збільшила розмір військової допомоги ще на $25 млн.

Слід відзначити, що у рамках запланованих $250 млн. значний акцент робився на посиленні військово-морських спроможностей України. Зокрема 1 березня 2021 р. Міністерство оборони США оголосило про надання Україні військової допомоги на $125 млн., до якої увійшли два додаткові патрульні катери Mark IV, 10 швидкісних катерів і понад 150 надувних човнів для ВМС, 55 позашляховиків «Humvee», контр-артилерійські радари, військово-медичне та тактичне обладнання. Протягом 2021 р. Міністерство оборони США уклало три контракти з компанією «SAFE Boats International» вартістю близько $130 млн. на будівництво десяти бойових патрульних катерів Mark VI для ВМС України[19].

11 червня Пентагон оголосив про надання Україні другої частини військової допомоги у розмірі $150 млн. Вона включала ПТРК «Javelin», контр-артилерійські радари, комунікаційне обладнання, стрілецьку зброю, системи для боротьби з БПЛА. Також у рамках USAI у листопаді 2021 р. США передали Україні два катери типу «Island».

Додатковий пакет оборонної допомоги на $60 млн., оголошений напередодні візиту В. Зеленського до Вашингтона, містив 30 ПТРК «Javelin» та 180 ракет до них, стрілецьку зброї, боєприпаси, засоби радіолокаційного спостереження, індивідуальні аптечки, спорядження. Разом із тим, у цей період не відбулося якісного прориву у номенклатурі військової допомоги Україні, що свідчило про небажання Вашингтону зайвий раз дратувати Кремль і загострювати ситуацію.

Ще $478 млн. американської допомоги призначалися для підтримки реформ і реалізації проєктів у сфері безпеки, економічного розвитку, публічного управління, енергетики, медицини, освіти та гуманітарної допомоги. З цих коштів $115 млн. були надані за програмою Державного департаменту «Іноземне військове фінансування» і включали поставки спеціальної техніки, автомобілів, засобів захищеного зв'язку для зміцнення захисту кордонів, БПЛА, амуніції, медичного та тактичного обладнання. Був розпочатий проєкт вартістю $12 млн. з будівництва центру швидкого реагування Морської охорони в Одесі. $10 млн. були надані за програмою з нерозповсюдження та протидії тероризму, $20 млн. – на заходи з підвищення ядерної безпеки в Україні[20].

У рамках візиту президента В. Зеленського до Вашингтона 31 серпня міністри оборони України та США А. Таран і Л. Остін підписали Рамкову угоду про стратегічні засади оборонного партнерства між міністерствами[21] на наступні п'ять років. У ній сторони заявили про намір зміцнити партнерство в таких сферах, як реформи в оборонному секторі відповідно до стандартів НАТО, військові навчання та тренування, безпека в Чорноморському регіоні, кібербезпека і співпраця між спецслужбами.

Американська допомога для підтримки реформ фокусувалась на реалізації та моніторингу земельної реформи, підтримці приватизації, цифровізації та дерегуляції дозвільних процедур, контролі над фінансовим сектором, реформах у енергетичній галузі. Допомога США за напрямком «підтримка демократії та належного управління» охоплювала широкий спектр програм і проєктів – захист прав людини, парламентська реформа, вдосконалення виборчого кодексу, підтримка незалежних ЗМІ, зміцнення потенціалу об'єднаних громад. Центральне місце у рамках цього напрямку зайняли антикорупційні програми (сприяння незалежності НАБУ та САП, розробка державної Антикорупційної стратегії на 2021-2025 рр.), підтримка реформи системи правосуддя (судова реформа, реформа Офісу Генерального прокурора, реформа СБУ), а також реформа корпоративного управління в державних компаніях.

[19] Defense Express, (2021). Two billion over 8 years: Detailed data on US military assistance to Ukraine in 2014-2021 released. Available from: https://defenceua.com/news/kilka_miljardiv_za_8_rokiv_opriljudneni_detalni_dani_pro_vijskovu_dopomogu_ssha_ukrajini-3935.html (Accessed: 04.08.2024).

[20] Орлик, В. (2021). Пріоритети політики США щодо України. Аналітична записка. *Національний інститут стратегічних досліджень.* Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-05/usa-policy-toward-ukraine.pdf (дата звернення: 04.08.2024).

[21] АрміяINFORM, (2021). Рамкова угода щодо стратегічних основ оборонного партнерства: що вона передбачає. Режим доступу: https://armyinform.com.ua/2021/09/02/ramkova-ugoda-shhodo-strategichnyh-osnov-oboronnogo-partnerstva-shho-vona-peredbachaye/ (дата звернення: 03.08.2024).

Окрім того, США надали $55 млн. на боротьбу з COVID-19 (2,2 млн. вакцин і спеціальне обладнання для їх зберігання) і $45 млн. на гуманітарні потреби ВПО та місцевих громад на Донбасі[22].

Висновки. Напередодні повномасштабного вторгнення Росії до України українсько-американські відносини розвивалися вкрай суперечливо. Нова адміністрація США мала скептичне ставлення до команди президента В. Зеленського та його налаштованості на проведення реформ.

На цьому фоні Вашингтон застосовував наступальну тактику «батога та пряника» до адміністрації В. Зеленського та схилявся до жорсткого підходу до вибудовування двосторонніх відносин. Лише агресивні дії РФ навесні 2021 р. розблокували політичний діалог між Вашингтоном і Києвом. В умовах тиску з боку США українська влада вдалася до стратегії імітації реформаторської активності, що лише посилило кулуарне напруження між країнами.

Протиріччя між адміністраціями В. Зеленського та Дж. Байдена перш за все проявилися в акцентуванні сторонами на різних питаннях порядку денного двосторонніх відносин. Якщо вітчизняні урядовці найбільшу увагу приділяли питанням безпеки, ризикам проєкту «Північний потік – 2», вступу до НАТО, а також торгівлі та інвестицій, то американські дипломати надавали пріоритет питанням безпеки, боротьби з корупцією, проведення реформ в Україні. Такий смисловий розсинхрон у політичному діалозі сторін демонстрував різноспрямованість їх інтересів.

Серед питань порядку денного відносин на стабільному рівні зберігалася лише співпраця у сфері безпеки (військові навчання, військова допомога та дорадча підтримка реформування сектору безпеки України).

Українсько-американські відносини у 2021 р. залишалися позитивними на рівні публічної риторики. Також зовнішньо позитивно виглядала динаміка двосторонніх політичних контактів. Однак за лаштунками відбувалося наростання протиріч між партнерами, а відносини залишалися прохолодними.

Зрештою, як спільна заява президентів щодо стратегічного партнерства країн від 1 вересня 2021 р., так і оновлена Хартія стратегічного партнерства від 10 листопада 2021 р. свідчили про прагнення Вашингтона зафіксувати наявний рівень двосторонніх відносин і окреслити Києву як домашнє завдання перелік реформ з акцентом на боротьбу з корупцією.

Список джерел

1. АрміяINFORM, (2021). Рамкова угода щодо стратегічних основ оборонного партнерства: що вона передбачає. Режим доступу: https://armyinform.com.ua/2021/09/02/ramkova-ugoda-shhodo-strategichnyh-osnov-oboronnogo-partnerstva-shho-vona-peredbachaye/ (дата звернення: 03.08.2024).

2. Бабель, (2021). Байден закликав світ підтримати Україну в протистоянні з Росією Путіна, який намагається підірвати основи демократії. Режим доступу: https://babel.ua/news/59665-bayden-zaklikav-svit-pidtrimati-ukrajinu-v-protistoyanni-z-rosiyeyu-putina-yakiy-namagayetsya-pidirvati-osnovi-demokratiji (дата звернення: 25.07.2024).

3. Голос Америки, (2021). Байден: Україна має позбутись корупції, щоб приєднатися до НАТО. Режим доступу: https://www.holosameryky.com/a/biden-nato-ukraina/5928571.html (дата звернення: 03.08.2024).

4. Інтерфакс-Україна, (2021). Жовква назвав основні пріоритети співпраці України з адміністрацією Байдена. Режим доступу: https://interfax.com.ua/news/political/716961.html (дата звернення: 24.07.2024).

5. Міністерство закордонних справ України, (2021). Хартія стратегічного партнерства США – Україна від 10 листопада 2021 р. Режим доступу: https://mfa.gov.ua/news/hartiya-strategichnogo-partnerstva-ukrayina-ssha (дата звернення: 03.08.2024).

6. Нуланд, В. (2021). США хочуть передбачуваних відносин з Росією, але і надалі рішуче підтримуватимуть Україну та її суверенітет. *Радіо Свобода.* Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/nuland-pidtrymka-ukrayiny-samit-baiden-putin/31313105.html (дата звернення: 25.07.2024).

[22] Congressional Research Service, (2021). Report. Ukraine: Background, Conflict with Russia, and U.S. Policy. Available from: https://sgp.fas.org/crs/row/R45008.pdf (Accessed: 04.08.2024).

7. Орлик, В. (2021). Пріоритети політики США щодо України. Аналітична записка. *Національний інститут стратегічних досліджень*. Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-05/usa-policy-toward-ukraine.pdf (дата звернення: 04.08.2024).

8. Офіс Президента України, (2021). Володимир Зеленський провів телефонну розмову з Президентом США Джо Байденом. Режим доступу: https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-proviv-telefonnu-rozmovu-z-prezidentom-s-68889 (дата звернення: 25.07.2024).

9. Офіс Президента України, (2021). Спільна заява щодо стратегічного партнерства України та Сполучених Штатів Америки від 1 вересня 2021 р. Режим доступу: https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-shodo-strategichnogo-partnerstva-ukrayini-ta-s-70485 (дата звернення: 02.08.2024).

10. Радіо свобода, (2021). Візит президента України до США. Як оцінювати зустріч Зеленського з Байденом? Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/otsinky-vizytu-zelenskoho-dossha/31440646.html (дата звернення: 03.08.2024).

11. Сидоренко, С. (2021). За лаштунками газової поразки: як з'явилася та що змінить для України угода про Nord Stream 2. *Українська правда*. Режим доступу: https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/07/22/7125718/ (дата звернення: 02.08.2024).

12. Тихоненко, І. В. (2023). Україна у зовнішньополітичній стратегії США за адміністрації Дж. Байдена: концептуальний вимір. *Політичне життя*. №1. С. 74-81.

13. Фесенко, М. (2021). Особливості формування зовнішньої політики США президентства Дж. Байдена. *Зовнішні справи*. № 3-4. С. 28-33.

14. Blinken, A. (2021). Public Designation of Oligarch and Former Ukrainian Public Official Ihor Kolomoyskyy Due to Involvement in Significant Corruption. *U.S. Department of State*. Available from: https://www.state.gov/public-designation-of-oligarch-and-former-ukrainian-public-official-ihor-kolomoyskyy-due-to-involvement-in-significant-corruption/ (Accessed: 26.07.2024).

15. Congressional Research Service, (2021). Report. Ukraine: Background, Conflict with Russia, and U.S. Policy. Available from: https://sgp.fas.org/crs/row/R45008.pdf (Accessed: 04.08.2024).

16. Defense Express, (2021). Two billion over 8 years: Detailed data on US military assistance to Ukraine in 2014-2021 released. Available from: https://defenceua.com/news/kilka_miljardiv_za_8_rokiv_opriljudneni_detalni_dani_pro_vijskovu_dopomogu_ssha_ukrajini-3935.html (Accessed: 04.08.2024).

17. NATO, (2021). Brussels Summit Communiqué Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Brussels. Available from: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm (Accessed: 02.08.2024).

18. NATO, (2008). Bucharest Summit Declaration Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Bucharest. Available from: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8443.htm (Accessed: 02.08.2024).

19. The White House, (2021). Interim national security strategic guidance. Available from: https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf (Accessed: 26.07.2024).

20. U.S. Department of the Treasury, (2021). Treasury Takes Further Action Against Russian-linked Actors. Available at: https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm1232?fbclid=IwAR3Bv1KtbIJgB8w9Bh2YUdmVHPWjzZkig3PXAwMo8Xd9R_fLrmdod8Up3PA (Accessed: 26.07.2024).

References

1. ArmiiaINFORM, (2021). Ramkova uhoda shchodo stratehichnykh osnov oboronnoho partnerstva: shcho vona peredbachaie. Rezhym dostupu: https://armyinform.com.ua/2021/09/02/ramkova-ugoda-shhodo-strategichnyh-osnov-oboronnogo-partnerstva-shho-vona-peredbachaye/ (data zvernennia: 03.08.2024).

2. Babel, (2021). Baiden zaklykav svit pidtrymaty Ukrainu v protystoianni z Rosiieiu Putina, yakyi namahaietsia pidirvaty osnovy demokratii. Rezhym dostupu: https://babel.ua/news/59665-bayden-zaklikav-svit-pidtrimati-ukrajinu-v-protistoyanni-z-rosiyeyu-putina-yakiy-namagayetsya-pidirvati-osnovi-demokratiji (data zvernennia: 25.07.2024).

3. Holos Ameryky, (2021). Baiden: Ukraina maie pozbutys koruptsii, shchob pryiednatysia do NATO. Rezhym dostupu: https://www.holosameryky.com/a/biden-nato-ukraina/5928571.html (data zvernennia: 03.08.2024)

4. Interfaks-Ukraina, (2021). Zhovkva nazvav osnovni priorytety spivpratsi Ukrainy z administratsiieiu Baidena. Rezhym dostupu: https://interfax.com.ua/news/political/716961.html (data zvernennia: 24.07.2024).

5. Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrainy, (2021). Khartiia stratehichnoho partnerstva SShA – Ukraina vid 10 lystopada 2021 r. Rezhym dostupu: https://mfa.gov.ua/news/hartiya-strategichnogo-partnerstva-ukrayina-ssha (data zvernennia: 03.08.2024).

6. Nuland, V. (2021). SShA khochut peredbachuvanykh vidnosyn z Rosiieiu, ale i nadali rishuche pidtrymuvatymut Ukrainu ta yii suverenitet. *Radio Svoboda*. Rezhym dostupu: https://www.radiosvoboda.org/a/nuland-pidtrymka-ukrayiny-samit-baiden-putin/31313105.html (data zvernennia: 25.07.2024).

7. Orlyk, V. (2021). Priorytety polityky SShA shchodo Ukrainy. Analitychna zapyska. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. Rezhym dostupu: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-05/usa-policy-toward-ukraine.pdf (data zvernennia: 04.08.2024).

8. Ofis Prezydenta Ukrainy, (2021a). Volodymyr Zelenskyi proviv telefonnu rozmovu z Prezydentom SShA Dzho Baidenom. Rezhym dostupu: https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-proviv-telefonnu-rozmovu-z-prezidentom-s-68889 (data zvernennia: 25.07.2024).

9. Ofis Prezydenta Ukrainy, (2021b). Spilna zaiava shchodo stratehichnoho partnerstva Ukrainy ta Spoluchenykh Shtativ Ameryky vid 1 veresnia 2021 r. Rezhym dostupu: https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-shodo-strategichnogo-partnerstva-ukrayini-ta-s-70485 (data zvernennia: 02.08.2024).

10. Radio svoboda, (2021). Vizyt prezydenta Ukrainy do SShA. Yak otsiniuvaty zustrich Zelenskoho z Baidenom? Rezhym dostupu: https://www.radiosvoboda.org/a/otsinky-vizytu-zelenskoho-dossha/31440646.html (data zvernennia: 03.08.2024).

11. Sydorenko, S. (2021). Za lashtunkamy hazovoi porazky: yak ziavylasia ta shcho zminyt dlia Ukrainy uhoda pro Nord Stream 2. *Ukrainska pravda*. Rezhym dostupu: https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/07/22/7125718/ (data zvernennia: 02.08.2024).

12. Tykhonenko, I. V. (2023). Ukraina u zovnishnopolitychnii stratehii SShA za administratsii Dzh. Baidena: kontseptualnyi vymir. *Politychne zhyttia*. №1.S. 74-81.

13. Fesenko, M. (2021). Osoblyvosti formuvannia zovnishnoi polityky SShA prezydentstva Dzh. Baidena. *Zovnishni spravy*. № 3-4. S. 28-33.

14. Blinken, A. (2021). Public Designation of Oligarch and Former Ukrainian Public Official Ihor Kolomoyskyy Due to Involvement in Significant Corruption. *U.S. Department of State*. Available from: https://www.state.gov/public-designation-of-oligarch-and-former-ukrainian-public-official-ihor-kolomoyskyy-due-to-involvement-in-significant-corruption/ (Accessed: 26.07.2024).

15. Congressional Research Service, (2021). Report. Ukraine: Background, Conflict with Russia, and U.S. Policy. Available from: https://sgp.fas.org/crs/row/R45008.pdf (Accessed: 04.08.2024).

16. Defense Express, (2021). Two billion over 8 years: Detailed data on US military assistance to Ukraine in 2014-2021 released. Available from: https://defenceua.com/news/kilka_miljardiv_za_8_rokiv_opriljudneni_detalni_dani_pro_vijskovu_dopomogu_ssha_ukrajini-3935.html (Accessed: 04.08.2024).

17. NATO, (2021). Brussels Summit Communiqué Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Brussels. Available from: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm (Accessed: 02.08.2024).

18. NATO, (2008). Bucharest Summit Declaration Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Bucharest. Available from: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8443.htm (Accessed: 02.08.2024).

19. The White House, (2021). Interim national security strategic guidance. Available from: https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf (Accessed: 26.07.2024).

20. U.S. Department of the Treasury, (2021). Treasury Takes Further Action Against Russian-linked Actors. Available at: https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm1232?fbclid=IwAR3Bv1KtbIJgB8w9Bh2YUdmVHPWjzZkig3PXAwMo8Xd9R_fLrmdod8Up3PA (Accessed: 26.07.2024).